

Ontwikkeling en onderwijs van het jonge kind: een prioriteit voor de Belgische ontwikkelingsamenwerking

28/01/2019

Onderzoekskader

- Focus op 3 aspecten
 - ✖ Beleid
 - ✖ Diensten
 - ✖ Sociale normen – gender
- Focus op 5 landen: Niger, Senegal, Mozambique, Rwanda, Tanzania

Conclusies: Beleid

- Het belang van een multisectoriële benadering
 - ✦ Vb. Rwanda, Senegal
- Leave no one behind!
 - ✦ Belangrijke geografische en socio-economische verschillen
 - Vb. Kloof arm – rijk geboorteregistratie Tanzania: 7,7% vs. 65,1%
 - Vb. Kloof stedelijke – rurale gebieden deelname voorschoolse activiteiten Niger: 76% van de kinderen komt uit een stedelijk milieu
 - **Belang van een inclusief beleid!**

Conclusies: Beleid

- Het belang van aandacht voor gender
 - ✦ Belang onderwijs van meisjes
 - Vb. Senegal: Accent op behouden van meisjes in het onderwijs na het kleuteronderwijs
 - ✦ Situatie tienermoeders
 - Vb. Tanzania: Verplichte zwangerschapstesten, geen terugkeer naar school
 - Vb. Senegal, Mozambique: Faciliterende maatregelen met het oog op voortzetting onderwijs meisjes
 - ✦ Aandacht voor gender-gerelateerd geweld
 - Vb. Rwanda: Eén van de *critical issues* in het ECCE-beleid

Conclusies: Beleid

○ Kloof tussen beleid en praktijk

✦ Financiering van beleidsmaatregelen is een grote uitdaging

→ Vb. Rwanda: slechts 1,76% van totale budget onderwijs

→ Vb. Mozambique: Politieke dialoog met de overheid om een afslanking van het aantal leerkrachten te voorkomen

→ Vb. Senegal: Verantwoordelijkheden vs. middelen van de *collectivités locales*

→ Vb. Tanzania: Eén budget voor kleuter- en basisonderwijs

✦ Nood aan capaciteitsversterking

→ Vb. Tanzania: Groot tekort aan gekwalificeerde leraars kleuteronderwijs

Conclusies: Diensten

○ ECD-centra

- Vb. Rwanda: Belangrijke inspanningen rond uitbouw ECD-centra met focus op gelijke kansen; bereik: ong. 250,000 kinderen tussen 0 en 6 jaar
- Vb. Mozambique: Aandacht voor kinderen met een beperking
- Vb. Tanzania: Ondersteuning ECD-personeel a.d.h.v. een community-based benadering
- Vb. Senegal: '*Cases des tout-petits*': Belangrijke uitdagingen op vlak van financiën, personeel en materieel

Conclusies: Diensten

○ *'Groupes de jeu'* (Senegal)

✦ Initiatief met een sterk engagement van de gemeenschap, gericht op kinderen tussen 0 en 3 jaar en hun ouders

✦ Belangrijke resultaten op vlak van ontwikkeling van sociale en intellectuele vaardigheden van de kinderen, maar ook op vlak van empowerment van moeders

→ *“Wanneer ik mijn kinderen achterlaat in de speelgroep heb ik 3 uur voor mezelf en om me aan mijn werk te wijden zonder zorgen.”* (Moeder, Louga)

Conclusies: Diensten

- Integratie van ECCE in andere diensten
 - Vb. Niger: Integratie van een component rond de ontwikkeling van het jonge kind in Infant and Young Child Feeding-counseling
 - Vb. Tanzania: Link met sociale vangnetten
- Kleuteronderwijs
 - ✖ Ondanks alle inspanningen blijft de dekking laag
- Diensten ter ondersteuning van tienermoeders
 - ✖ Nood aan aandacht voor het psychologisch, sociaal en economisch welbevinden
 - Vb. Uganda

Conclusies: Diensten

- **Kwaliteit en impact: kernfactoren**
 - ✦ Belang van een gedeelde visie
 - ✦ Nadrukkelijk inzetten op capaciteits- en kwaliteitsversterking, o.a. in de vorm van on-the-job observatie en feedback
 - ✦ Belang participatie ouders; belang directe ondersteuning en feedback, bijvoorbeeld bij ouderschapsondersteuning
 - ✦ Langdurige dienstverlening draagt op een positieve manier bij aan de ontwikkeling van het jonge kind
 - Vb. Niger, Tanzania: Vermindering aanbod

Conclusies: Sociale normen en gender

- *Positive parenting en reponsive caregiving*
 - ✦ Meer nadruk op socio-emotionele zorg dan cognitieve ontwikkeling
 - ✦ Gebrek aan beleid
- Doorbreken stereotypes rond zorg
 - ✦ Vrouwen in Sub Sahara Afrika besteden meer dan 4 uur per dag aan reproductieve taken, mannen slechts 1,5 uur
 - Belang toegang tot ECD-centra, crèches, kleuteronderwijs
 - Belang inzetten op een evenwichtigere verdeling zorgtaken
- Doorbreken stereotypes rond tienerzwangerschappen
 - ✦ Terugdringen stigma: Een beleid en praktijken die inzetten op de terugkeer naar school, en de steun van ouders en leraars hierin

Conclusies: Sociale normen en gender

○ Engagement vaders

- ✦ Een actieve betrokkenheid van de vader in de opvoeding van de kinderen = positief effect op de ontwikkeling van de kinderen en welzijn van vader en moeder
- ✦ Voorbeelden uit verschillende landen tonen aan dat de opvoeding van het jonge kind sterk wordt gezien als een thema dat vooral vrouwen betreft
- ✦ Initiatieven die inzetten op het engagement van vaders zijn eerder fragmentarisch
 - Vb. Rwanda: Nadruk op het engagement van vaders in het 'Essential Package of Early Childhood Development and Family Services'

Aanbevelingen: Beleid

- Landen zonder beleid : ondersteunen van het uitwerken van een “**specifiek en holistisch beleid**” op basis van bijdragen van de betrokken sectoren en verschillende actoren
- Landen met een beleid : *evidence-based* beleidsbeïnvloeding rond een efficiënte **implementatie** van het beleid
- Versterken van cross-departementale en cross-sectorale **samenwerking** tussen de betrokken ministeries en afdelingen binnen ministeries met een gedragen **leiderschap**

Aanbevelingen: Beleid

- Ondersteunen van de uitwerking van **realistische** actieplannen + monitoring
- Financieren van actieplannen met betrekking tot ECCE die toelaten een **gendergevoelig ECCE-beleid** te concretiseren
- Ondersteunen van een **gendergevoelige monitoring** van het beleid, met inbegrip van genderspecifieke indicatoren
- **Financieren** van actieplannen met betrekking tot ECCE bij voorkeur van sectoren die meestal onderbelicht en ondergefinancierd zijn, en pleiten voor specifieke budgetlijnen voor ECCE binnen verschillende ministeries

Aanbevelingen: Diensten

- Ondersteunen van **ECD-centra** (gratis, holistisch, ook gericht op kinderen van 0-3 jaar, vorming voor ouders, capaciteitsversterking van ECD professionals, *gender-responsive pedagogies*)
- **Integratie van ECCE-activiteiten in andere initiatieven** (gezondheidssector – economische activiteiten)
- Uitwerken en ondersteunen van **lokale modellen voor betrokkenheid** van ouders en gemeenschap en samenwerking tussen overheid en gemeenschap

Aanbevelingen: Diensten

- **Ondersteunen van het kleuteronderwijs**
 - ✦ Versterken van lerarenopleiding
 - ✦ Inzetten op professionele ontwikkeling en permanente vorming van leerkrachten
 - ✦ Inzetten op kwaliteitsstandaarden en monitoring door inspectiediensten
 - ✦ Versterken van schoolleiderschap

Aanbevelingen: Sociale normen en gender

- Ondersteunen van **ECCE-initiatieven vanuit genderperspectief** (doorbreken van rolpatronen)
- Inzetten op het ondersteunen van gangbare methodes die hun doeltreffendheid bewezen hebben om op een cultuur-gevoelige manier en bottom-up het gesprek aan te gaan en informatie te verspreiden over ECCE en over genderaspecten
- Zorgen voor eenduidige boodschappen gekoppeld aan gespreksmomenten / dialoogmomenten waarop onder begeleiding dieper ingegaan kan worden op concrete uitdagingen en belemmeringen of weerstanden.

Aanbevelingen: Sociale normen en gender

- Inzetten op **beleidsbeïnvloeding en sensibilisering rond tienerzwangerschappen:**
 - ✦ Toegang tot reproductieve gezondheidszorg
 - ✦ Ontkrachten van stereotypes met betrekking tot seksuele relaties bij jongeren
 - ✦ Ingaan tegen het beleid dat toegang tot scholen en studiemogelijkheden ontzegt aan tienermoeders

South Research CVBA - VSO
Leuvensestraat 5/2
B - 3010 Kessel - Lo
Belgium
T +32 (0) 16 49 83 16
F +32 (0) 16 49 83 19
BE 0429 809 077
RPR Leuven

www.southresearch.be
info@southresearch.be